

รายงานการศึกษาด้านวนศาสตร์ชุมชน

เรื่อง การสำรวจและประเมินทรัพยากรในพื้นที่ป่าชุมชน กรณีศึกษาป่าชุมชนดงมัน
ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

(The resources survey and assessment in community forest.
A case study of Dongman community forest, Thumbol Khoa Nuer,
Amphur Mung, Yasothon Province)

ผู้ศึกษา

นายวีระ อมรศักดิ์ชัย
WEERA AMORNSAKCHAI

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนศาสตร์ชุมชนที่ 11 (อุบลราชธานี) สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548

การศึกษาเรื่อง การสำรวจและประเมินทรัพยากรในพื้นที่ป่าชุมชน กรณีศึกษาป่าชุมชนดงมัน ตำบล ค้อเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงกำลังผลิตจากป่าชุมชน เพื่อนำมาใช้ในการ ประเมินมูลค่าผลผลิตและการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน และเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการพื้นที่ป่าชุมชนอย่าง ถูกต้อง การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยด้วยการศึกษาองค์ประกอบโครงสร้างของสังคมพืช โดยการวางแผน ตัวอย่างแบบสุ่มรวมพื้นที่ขนาด 1 เฮกเตอร์ และประเมินมูลค่าผลผลิตจากป่าชุมชนด้วยการใช้แบบสอบถาม โดยนำผลการศึกษาที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS ศึกษาการใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรของราษฎรในพื้นที่ เพื่อเป็นฐานข้อมูล นำไปบริหารจัดการ การอนุรักษ์ทรัพยากรใน พื้นที่ให้มีความยั่งยืนต่อไป

จากการศึกษาพบว่า สังคมพืชเป็นป่าดิบแล้ง และป่าเบญจพรรณ สภาพเป็นป่าที่เคยถูกทำลายมาแล้ว และอยู่ในระหว่างฟื้นตัวเป็นป่าใหม่ รุน 2 ลักษณะ โครงสร้างของป่ามี 2 ชั้นเรือนยอด ชั้นบนสูงตั้งแต่ 6-20 เมตร ชั้นล่างสูงตั้งแต่ 2-5 เมตร เรือนยอดปกคลุมพื้นที่ร้อยละ 50 ต้นไม้ที่ขึ้นอยู่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง เฉลี่ย 1.01 เซนติเมตร พบไม้ใหญ่ 30 ชนิด ไม้เด่นและมีค่าดัชนีความสำคัญในลำดับต้นๆ ได้แก่ ไม้สาธร ไม้ พยอม ไม้เหมือดแอ่ ไม้เลื้อยคนก ไม้แดง เป็นต้น พบไม้หนุม จำนวน 3 ชนิด ชนิดที่เด่น ได้แก่ ไม้สาธร ไม้ เหมือดแอ่ เป็นต้น พบลูกไม้ จำนวน 14 ชนิด ชนิดที่เด่น ได้แก่ ดับเด้า รกครก ดองเล้ง เป็นต้น ไม้ยืนต้นที่พบ โดยทั่วไปมีขนาดเล็ก ชั้นเรือนยอดแยกกันไม่เด่นชัด เนื่องจากเป็นป่าที่ฟื้นคืนสภาพจากการใช้ประโยชน์ใน อดีต ซึ่งแนวโน้มในอนาคตจะสามารถเป็นป่าที่สมบูรณ์ได้

การใช้ประโยชน์จากป่าพบว่าราษฎรเข้าไปใช้ประโยชน์เพียงเก็บหน่อไม้ และเก็บเห็ด คิดเป็นร้อยละ 62.5 และ 56.2 ของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บอยู่ในช่วงเดือน พ.ค.-ก.ย. และปริมาณในการจัดเก็บ 11 กิโลกรัมต่อรายต่อวัน และ 1 กิโลกรัมต่อรายต่อวัน ตามลำดับ ซึ่งนอกเหนือจากการใช้ประโยชน์ดังกล่าวแล้ว ส่วนใหญ่จะไม่ได้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนอื่นอีก และส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าไปดูแลรักษาป่าและจัดการไฟป่า แต่อย่างใด